

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felolvas szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyevés szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A kormány és a törvényhatóságok.

* Szemben azzal a mind szelebbé és szelebbé körökre kiható és mind nagyobb és nagyobb hullámverést fölidéző alkotmányos küzdelemmel, melyet országszerte a törvényhatóságok a passiv ellentállás alakjában kezdeményeztek, szemben ezzel a mind-nagyobb mérvet öltő mozgalommal, mely az egész országot hatalmába keríteni látszik, a Fejérvári-kormány is czélserűnek látta eddigleg megőrzött semlegességéből kilépni és az összes törvényhatóságokhoz czimzett »intő szövegben« ezeknek hűségére és hazafiságára appellálva, arra kéri őket, hogy utasítsanak el maguktól minden oly törekvést, mely a haza iránti kötelességek elodázását, a közterhek viselésének kötelezettségébe vetett hit megingását, az önként felajánlott adók el nem fogadását és az önként jelentkező ujonczok elutasítását és ekként végeredményében a nép nyomorának előmozdítását segiténé el.

A kormány ezen leiratában, melyet kétségkívül a nagyobb erkölcsi súly és nyomatek kedvéért, az egész kabinet képviseléseiben bíró Fejérvári Géza irt alá, nem körvonaloza ugyan szigoruan azt a határt, amelyen túl kénytelen lesz »multhatatlanul megsemmisíteni minden oly törvényhatósági határozatot, vagy intézkedést, mely bármily tiszta indulatból eredve is »multhatatlanul megsemmisíti« de a mindvégig komoly és konciliáns hangu leiratból azt lehet következtetni, hogy a kormány a retorzió jogával főleg azon határozatokkal és intézkedésekkel szemben akar élni, melyek az önként felajánlott adók el nem fogadására és az önként felajánlott ujonczok elutasítására vonatkoznak.

Ezen intő szöveget nem szorítokozik egyedül és kizárólag a törvényhatóságoknak az adók szedése és az ujonczok elfogadása körül követendő eljárására, hanem reámutatva arra a romboló hatásra, melyet a politikai válság összes közviszonyainkban immár előidézett és azokra a komoly zavarokra, melyek alkotmányos életünk minden ágazatába magukat befészkeltek, arra a konkluzióra jut, hogy habár a kormány nem is támaszkodhatik a parlament többségére, ez a körülmény még sem alterálhatja alkotmányos és törvényes fennállását, mert oly nagy és művelt állam, mint Magyarország, egy pillanatig sem lehet rendszeres kormány és kormányzat nélkül.

Nem ez a politikai okfejtés, melynek helyessége vagy helytelensége fölött főleg azok bocsátkoznak a mai nehéz viszonyok között, meddő közjogi vitákba, kit »imparlamentaris« »törvénytelen és alkotmányellenes« kormány között disztinyolván és e két fogalom között szorosan megvonják az elválasztó mesgyét, felöltő és figyelemreméltó e leiratban, hanem az, hogy a kormány ebben is kifejezetten, expressis verbis hangsúlyozza, hogy hazafias feladatának teljesítését egyedül és kizárólag abban látja és keresi, hogy a képviselőház többségét a kormány átvételére bírja és hogy ő — a jelenlegi kormány — semmi más politikai dologra nem vállalkozott és nem is vállalkozhatik és szerencsének fogja magát érezni, ha e politikai missziójának teljesítésével, elhagyhatja állását és súlyos felelősségétől megszabadulhat.

Ime tehát a kormány ezen szövegében is vörös fonálként húzódik végig az a leplezetlen vágy, hogy a többségénél fogva a kormányra hivatott koalíció vegye át immár tényleg is a kormányzás gyeploit és helyre-

állítva a feldult országban az alkotmányos rendet és békét, emelje ki a parlamentet a vesztéglés ama veszedelmes kátyujából, melyben a nemzet világos és félreérthetetlen nagy kárára már hónapok óta leledzik.

Kétségtelen, hogy a kormány leirata igen vegyes érzelmekekkel fog találkozni a mai viszonyok közepette, amidőn csak a lázító forradalmi hang akad kedvező fogadtatásra, ellenben a józan hazafiság és megfontolt bölcsesség intelmeitől valóssággal hermetice elzárkóznak, de azért nem szabad elvitatni, hogy Fejérvári-kormány is ebben a szövegében, épügy mint annak idején a Tisza-kormány, a kormányzásnak a többség által való átvételében ismeri fel helyesen és igazán azt az utat és irányt, mely a nemzetnek haladnia kell, ha a mai zürzavaros és összekuszált helyzetből elvégre ki akar bontakozni.

Ha a leiratnak ma, midőn a bomlás és szerteülles erjedési folyamata mind nagyobb és nagyobb köröket hódít meg és miként a rozsdá a nemes érczben, mindinkább belevési magát összes közállapotainkba, nem is volna más közvetlen hatása, mint-hogy szigoruan precizirozza azt az alkotmányos álláspontot, mely a kormány véleménye szerint, az annyira óhajtott kibontakozáshoz elvezet, akkor sem végzett a kormány ezen szöveget kibocsájtásával felesleges munkát.

És midőn a kormány ekként, összhangzatban a királynak a kabinet kinevezése alkalmából közölt leiratával, itt is világos szavakkal kiemeli a többség elvének törvényes jogosultságát, akkor nem szabad észrevétel nélkül hagyni a szövegnek ama kitételeit sem, melyek a jelenlegi súlyos és válságos helyzet között szintén csak a béke és rend visszatérését és állandósítását czélozzák:

TÁRCSA.

Három mese.

— A »Bajai Hírlap« eredeti tárczája. —
Írta: Bíró János.

A halál lovagja.

Az őszi akony leszállott hirtelen, mintha sűrű szürke fátyolt borítottak volna a háztömbök tőlé. A villamos lámpái kigyulladt és miködők a fék: mintha lámpás ember botorkálna a sötétben... Kint állottam a perronon a kocsivezető mellett. Oda-bent nem volt hely, a kocsi telve volt hazatért tartó kirándulókkal. A Zugligréből jöttek, miután örömeiket a cipős őszi szél megrontotta odakint.

Magam is fázosan húzódtam meg a sarokban és belebámultam a homályosságba. Nézetem, hogyan mosódnak el lassan-lassan a bérpaloták éles vonalái, bele az égboltozatba, amely jobbfelől sötét volt, mint valami viharfelhő, elől piszkos-fehér, mintha szomorú őszi hajnal volna, amelytől félve riaszva a világosság, a napsugár... az élet.

A kocsi a hidra ért lassan, az emberek forgatagába. Nézetem a nagy vizet odalent és az ég vizszálatan szinét láttam benne. A sötét hullámok hóm-polyogtek a feltámadt szél előtt, a homály meg-növelte, örüssá dagasztotta őket... a hid is, mintha attól a nagy hideg áradattól remegne.

Átnéztem a tulsó partra, a rakodópart felé és valami lekötötte a figyelmemet. Egy ember állott a part alatt, a víz mellett mozdulatlanul. Ember volt,

jól láttam a homályos szürkeségben is, sötét alakja kirajzolódott a part fehéres fővénnyéből... A villamos lassan haladt a tulsó part felé.

Az ember ott a part alatt állott a szobor nyugalmával. Vajjon mit keres, mit akar a víz partján? Hirtelen öngyilkosságra gondoltam. Jön a tél, a hideg, nincs munka, nincs kenyér... vagy más-ért, akarmiért... akárkiért. És dobogó szívvel néztem, hogy mibe fog az odalent.

Elindult. Ment lassan előre — szinte éreztem — nyugodtan, megfontoltan. Megállás nélkül: a hideg, piszkos vízbe... már a térdéig ér... még tovább... minden lépéssel feljebb csapdossak a hullámok... mellett veri a víz és megy tovább szüntelen, — a szívem a torkomban dobog, a lélekzetem eláll... már csak a feje látszik... néhány lépés még és vége.

A villamos telve van emberekkel. Kiáltani szeretnék segítségért. Le akarnék kiáltani a hullámok közé kétségbeesett sikoltással: — Megállj!... Ne tovább!...

Mi haszna?... Amaz ott meg nem áll... megy rendületlenül... egy gondolat és üres a víz színe.

A következő pillanatban háztömbök takarták el a folymot előlem. A homály teljesen leszállt és én el akarom hitetni magammal, hogy amit láttam, káprázat volt. Körülöttem zsiabonganak az emberek, de a szívem egyez zakatol és kimeredt szemekkel most is látom, amint egy ember megy lassan, nyugodtan, rendületlenül a mélyeségek vizek fenekére...

A halál lovagja volt. Láttam egyszer, bánatos őszi estén...

A fakó ember tragédiája.

Gondolkoztam sokáig, hogy elmondjam-e ezt a történetet. Sőt sincs róla, hogy valami érdekes volna; talán csak nekem érdekes, talán csak az én lelkeim illette meg a fakó ember tragédiája.

Vendéglobben ismerkedtem meg Egymagában ült az asztalnál estéről-estére. Az arca szeplos volt, a bajusza veres, fásult bánat és szomorúság fekdtt el szögletes arca minden vonalában. Csodálatosan fakó ember volt: mint akit nagy szenvedések korbácsoltak végig. Nekem legalább úgy tetszett és a látás mégis sajnálkozást és rokonszenvet keltett bennem. Megismerkedni nem akartam vele, mert az élet szomorú emberek nélkül is szomorú, de egy estén mégis találkoztunk. Csak az ő asztalánál volt hely a vendéglobben; mintha mindenki kikerülte volna. Leültem az asztalához és bemutatkoztam, megmondotta a nevét ő is.

Felkapott operettkeringőt játszott a cigány, csörömpöltek a tányérok, jökdévtű hölgyek fecsegtek kipirult arcu urakkal... új ismerősöm hoztam fordult. Szinte megbántam, hogy az asztalához ültem. Elbeszélj majd... gondoltam — hogy ki és mi ő, aztán megkérdeztem engem is. De más történt, hogy miért szolt hozzáam bizalmasan, ma sem tudom. Az előbb ismerkedtünk meg... talán az arcomból olvasta ki, hogy nem fogom kigunyolni. A fakó ember hozzáam fordult és rövid, szakgatott mondatokban kezdett beszélni. A hangja tompa és szintelen volt, szemét a tányérra szegezte.

— Képzeld, milyen furcsán álmodtam az éjjel... találkozottam a volt ideálommal. Azt mon-

«nem vállalkozni a kormányzásra, de legalább túrni egy nagyon is ideiglenes működésre vállalkozó kormányt megérthető, de se kormányzásra nem vállalkozni, se azt, hogy más kormányozzon, meg nem engedni, minden alkotmányos elvvel mereven ellenkezik».

A kormány intő szözata aligha fogja megakasztani a passzív rezisztencia térfoglalását, de talán mégis gondolkodóba ejti azon józanabb elemeket, kik nem akarnak mindenáron van banque-ot játszani a nemzet javaival, kiknek jelszavuk nem az, hogy utolsó betűig vagy mindent, vagy semmit, hanem akik hazafias kötelességük teljesítésében és az alkotmány megvédésében sem tévesztik szem elől az ország és a nemzet boldogulását.

Politikai hírek.

A Fejérváry-kormány intő szözata. A kormány a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedett törvényhatóságokhoz küldött „intő szözata” képei az egyébként változatlan válság szennenczióját.

Az „intő szözat” fölívja a törvényhatóságokat, hogy hűségük és hazaszeretetük, de egyáltalán komoly megfontolásuk segítségével utasítsanak el maguktól minden oly törekvést, mely a haza iránti kötelességük elodázását, a közterhek viselésének kötelezettségbe vetett hit megingását, az önként felajánlott adók el nem fogadását s az önként jelenkező ujonczok elutasítását s ekként jelenkező nyében a nép nyomorának előszóditását segitene elő.

Mert — ugymond a szözat — ha a törvényhatóságok ezt nem tennék: «a kormány mulhatulni megsemmisít minden oly törvényhatósági határozatot vagy intézkedést, mely bármily tiszta indulatból eredve is, a fennálló törvényeket sérti és kikerülhetlenül a rend bomlásra vezetne».

A szabadelvűpart soraiban Tisza István gróf cikkeit keltenek mozgalmaságot és több oldalról a vélemény hangzott el, hogy a szabadelvűpart vezére cikkeivel újabb akcióra fogja szólítani híveit.

Bizalom Tisza Istvánnak. A nagyváradi szabadelvűpart csütörtökön tartott nagygyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy Tisza István grófit a kormányról való visszavonulása alkalmából biztosítja törhetetlen bizalmáról és ragaszkodásáról.

A bajai piac hangulata.

Írta: Egy házasszony.

Városi fogalmak szerint, a reggeli hét óra még elég korai idő arra nézve, hogy a nagyságák, a kényelmes szendérgés helyett, kalaposan és keztyűben sétálják végig a piacot átvégből, hogy a nyári nap szükségleteit bevásárolják.

Az ember azt hiszi, hogy ehhez a bevásárláshoz nem szükséges egyéb, mint egy aprópenézelt megtömött erszény és egy oblos kosár, amelybe szép sorjába rakják bele a puha turót, a friss tojást, cseresznyét, meggyvet, azután egy-két pár csibét tűznek a cseléd kárára és így megrakodva indulnak haza felé.

Ugy ám! Csak hogy a mi piacunkon nem folynak ilyen simán a bevásárlások. Mert amely ily asszony azzal a szándékkal megy ki reggel hét órákor, hogy például néhány liter szép spanyolmeggyvet vesz befőzni, az ámula láza, hogy az egyetlen szép spanyolmeggyves-kosár körül, amelyet a falusi asszony a piacra hozott, már három-négy kofa áll, ékeken versengésel, hogy melyik ad érte többet s melyik kapkodja el a másik orra elől.

A szegény vásárlói akaró nagyságák megtűközve állnak meg a jelenet láttára! És megtűközve állnak meg nemcsak ők, de azok a szegény munkások asszonyok is, akik a kendőjük sarkában egyegy felítter meggyvet szeretnének hazavinni a gyümölcsre áhítózó meztelblos kis gyermekesereg számára. Azért mégis nekibátorodva, meg akarják kezdeni az alkut, de a hatalmas kofa-hölgyek olyan harczakrészt arckifejezéssel és olyan észre fent nyelvel csoportosulnak a kosár körül, hogy a szegény vásárlóasszonyok nem mernek közéjük lépni, attól félve, hogy gyümölcs helyett durva szitkokat kell majd zsebre rakniok.

És így nagysága és munkás-asszony szép csendesen visszahúzóva, gyümölcs nélkül mennek haza, a kofa-hölgyek leghatalmasabbika pedig megveszi a meggyveskosarat.

A hoppn maradt asszonyok természetesen dühökés, mindegyik elégedetlen ezzel az állapattal, amely a drágaságot jésztő mérvben fokozza napnap után. Gondterhes arccal és panaszos szavakkal mennek haza a piacról, azt kérdeve, hogy hová fog ez a helyzet vezetni, ha nem segitenek rajta!

Minden évben nagyobb a város gymra, a piac pedig mindig kisebb és mindig drágább. Ez a kevés aztán néhány pillanat alatt szét van kapkodva, még pedig olyan nagy áron, hogy aki véletlenül szemtanuja a vásárlásnak, abban a meggyözödsében van, hogy az a hölgy, aki ilyen pazarul fizet meg egy pár csibét az ebédje számára, legalább is százezer korona hozományal bír.

Pedig hát ez nincs egészen így. Mert a magyar srofoló azt meg kell fizetnie a szegény zsebbel bíróknak is, ha a szintén drága mérszárskézi hus mellett néha valami változatosságra vágyik.

Ezek között a csendesen viselt keservek között azonban néha mégis megcsik, hogy egy bátrabb asszony kikel az ellen a furcsa szokás ellen, hogy a kofák már reggel hét órákor körül veszik ugy a gyümölcsös, mint a baromfival megrakott kosaras asszonyt.

Ilyenkor aztán ha véletlenül rendőr állana a közelben, hát meghallhatná ezeket a meglepett felkiáltásokat:

— Nini hát valaki szólni mert! Ez nagyszerű! Bizony nem is kéne annyira félni a hatalmas kofa-asszonyoktól, de szólni kéne; de nem itt a piacon, hanem font a városházán, az illetékes hatóság előtt!

Ilyen rendkívüli esetekben tömegesen hangzik

föl a nők köréből a felkiáltás, hogy bizony szólni kéne; de ha nem mer senki! A háziaszonyok, ha magukban elégedetlenek is, azért látszólag mégis közönyönlven viselik a kofa-uralmat s az eredménytelen harczot a kosarak körül.

Ha tehát ezeken a bajokon valamiképen segíthetne a háziaszonyok közbeszólasa, akkor kezdjük azt meg! A divatlapok tanulmányozása mellett, gondolkodjunk minden hölgy azon, hogy a saját meggyözödsége és belátása szerint, mit tartana célravezetőnek, és elég sörban is baromfi, tejfel, vagy kerülhetne nagyobb mennyiségben és elfogadhatóbb, olcsóbb árban a bajai piacra?

A tejfelt áruló falusi asszonyok azt a hirt terjesztik soraikban, hogy majd ősszel nem 16 fillér, de 20 lesz a rendes kis bádogocskára; mert hogy minden fulaban egy csarnok alakul majd, ahol összeszedik a tejfőkészletet azt elviszi majd egy kereskedő, s így nem kell többé a városba járni vele.

Lehet, hogy a jámbor tejeles nénék ezzel csak jésztetni akarják a városi vevőket; de ha véletlenül mégis igaz találna lenni fenyegetésük, nem volna-e jó, ha a városi asszonyok valami védekezésre gondolnának?

Ha egy szándékkal, egy akarattal tömörülve valami szöveteletet, vagy bármily ilyesfélét állítanak fel, amelyeket tagjai nem sajnálnák az esetlegesen reájuk háramló fáradságot, de azon munkálkodnának, hogy miként lássák el háztartásukat bősegebb és olcsóbb élelmi cikkekkel?

A nagy módban élő hölgyek az ilyen iparkodást valószínűleg csak elégszón vállvonással mosolyogják meg. De a többinek, akiknek a férfjuk jövedelmével s az jésztőben növő kiadásokkal számolni kell, nem szabad a kiváltságosok gunymosolyától visszaretenni! Ezeknek tántoríthatlan józansággal kell összeadni a koronákat, amelyekkel a vásárolt tárgyakat naponta tul kell fizetniok.

Azért hát csak gondolkodjunk, hogy miként segíthetnénk bajainkon!

Mert sok ám ebben a városban az evő ember és ezek között szép számmal vannak a fejlő, növekvő gyermekek és ifjak, akiket azért hogy megfizethetetlen drága a piac, nem igen célszerű szükbe és hiányosabb táplálékra fogni. Mert, ha a má háborús világban katonáknak kell az országnak nevelni, hát a jövőnek e katonáit jól is kell tartani az édes anyjának; ha azt akarják, hogy fiaik deli vitézek, ne pedig gyenge bábok legyenek!

Azért e szegény sorok írja azt az indítványt teszi, hogy nyilatkozzék meg e tárgyban minden háziaszony, mit tart a saját véleménye szerint a legjobbnak, hogy a jelenlegi drága és igen szegény piacot olcsóbbá és eladó cikkekben gazdagabbá tegye?

Hogy pedig ezek a vélemények ismertekké legyenek és talán alapjául szolgálhassanak valamely üdvös újításnak, erre nézve kérjük meg e alkalommal a 'Bajai Hírlap' szerkesztőjét, engedje meg, hogy e cikik megjelentésőt számított három nap alatt minden háziaszony, aki ez ügy iránt érdeklődik, egy 5 filléres levelezőlapra írt véleményét, esetleg indítványát, küldje be e lap szerkesztőségébe.

dotta, hogy régen nem látott ... Nem én vagyok az oka feleltem. Mintha nem hallotta volna, jött velem a lakásomig. El akartam tudni bucsuzni, de ő kinyitotta a szobám ajtaját és belépett. A pamagra ütöttet maga mellé és azt kérdezte tőlem:

— Hát nem felelte még el?
— Hát lehet az eléledni? mondtam.
— És ha elégtételt adok? szót.
— Nagy elégtételnek kell annak lenni, feleltem.
— Ha kijelentem, hogy mátlól fogva jegyesek vagyunk ...

A válaszmát sem várta ... magához huzta a fejemet és megcsókolt az ajkamon ... Azután felbrebredtem ...

Befejezte. Talán a feleletemet várta. De nem tudtam felelni neki. Kimondhatatlan bánat és szomorúság leködött rá a lelkemre és a fakó ember bánata a szivemre szállott, mintha ólmos kód feködnék el sötétben. Megértettem, hogy az elmondott álom a fakó ember nagy-nagy tragédiája ... aki arról álmodozik, hogy egy leány megszóltja ... megcókolja ... jegyesének mondja magát. És olyan vészárnak éreztem, hogy a teremben szól a zene, fecsegnek az emberek, hogy nagy, fájdalmas némaságban nem érzik át a fakó ember tragédiáját.

Az árnyékember.

Az árnyékember is volt valaha vidám legény. De ez rég volt, nagyon rég volt, talán maga sem tudta, mikor. Mert az életének a tragédiája ott kezdődött, ahol a másé végződni szokott. Elindult délcsegfátalan, hogy meghódítsa a világot s a meddő küzdelem megtörte, megörölte. Fájtt neki az élet. Más ember ilyenkor főbélóvi magát, vagy gazember lesz. Neki az egyikhez nem volt ereje, a másikhoz nem volt bátorsága.

Visszatért oda, ahonnan elindult. Éjjel jött vissza lopva, hangtalan és görnyedt testén, szakállán, fakó ábrázatán nem mulatott soha az utca szívtelen népe. Az árnyékembert nappal nem látta senki. Vásári ztravarr nem bódította el, szikrázó napfény nem kápráztatta s a nagy küzdelemek és nagy örömök zajongása nem hatott el hozzá.

De ha jött az este, az éjjel ... Az árnyék ember kibújt az odújából s míg a hosszúra nőtt árnyak belemosódtak a nagy sötétbe, a házak oldalához lapulva surrant az utcákon. A fejét vállai közé huzta, a kalapját szemére nyomta. És ment, ment, sietett boldog örömmel az éjszakába.

Ó, az éjszaka ... A kaos elül. Lilászn páratatok sűrűsödnek össze s az égboltozatról légnyényű szinkévék hullanak. A messzeség megnyílik és megejtő fuvalmek lebegnek a sötétlő épülettömbök között. Így-egy kőssa ember, vagy nőcske sétál az utcán, meg az árnyékember. A fejét nem huzza a vállai közé, a kalapját nem huzza a szemére, hétszer görbe termete kiegyenesedik, fakó arczát felfelé emeli s büszkén, tágulós tódvóval lehel be az éjszakát. Mert az éjszaka az övé, egyedül az övé, akinek csak éjszakája van.

Mi fájdalom, mi bánat érheti az árnyékembert? ...

Az árnyékember megáll egy ház előtt. Kicsiny, földszintes a ház, de egyik ablaka világos. Átlátszó függöny borítja az ablakot és halványan szürü át egy lámpa fényét; a függönyön hajladozik egy árnyék ... egy nőnek az árnyéka.

Az árnyékember minden éjszaka megáll a ház előtt és nézi az árnyékok. Nézi évek óta. Isemri a mozgását, az arczát, természetnek hajlékony vonalait, a himző-asztalt. Isemri a szokásait, a gondolatait. És rajongó, szerelmes dalok fakadnak az ajkain.

— Az enyém vagy, az enyém egyedül, lellem szűz királynője. Enyém a lilom termeted, enyém a lilom hajladozása. Enyém fehér arczod, a hajad hullámos selyme, enyém a szemed báronyos tekintete. A sőhajtásod engem ölel át, a kristályos lelked az én lelkem öleli. Enyém vagy ... enyém.

Az árnyékember megáll a ház előtt és fájdalom szorítja össze a szívet. A függönyön két árnyék mozog. Férfi a másik, a válla széles, sasorrát kihívóan emeli, tetszlegő mozdulatokkal pödörgeti a bajuszát. Ó ... ő meg öbötletet kezekkel ül a himzőasztal mellett.

Az árnyékember gyűlöli azt a másikat. Fél tőle. Félti a leányt, aki előretartott fejfel figyel a közejük talokadott.

A férfi odabent igazított lesz. Feláll, a leány felé közeledik és kitarja a két karját.

Az árnyékember eláll a lélegzete és kimondhatatlan félelem szorítja össze a belsejét. Kialtani, imádkozni szeretne, vagy szaladni onnan messzemesse, örül rohanással.

De ott marad s utjongás szakad fel líhegő melléből. A leány visszatitoltta amatt odabent.

De mi lesz ezután ... A férfi ingerült lesz. A taglejtései hevesek s újra felé közeledik. Tud-e erős, tud-e tiszta maradni, az ő szentje, az ő szűz árnyéka? S véresre harapja az oklét ...

A férfi odabent erőszakos lesz. Durván átöleli a leányt. A leány küzd kétségbeesetten. A haja szétkuszálva, ruhája kibomolva. Már-már sikerül kiszabadulni, mikor a férfi magához vonja. Megcsókolja az ajkát. S a leány lágyan, szeliden odaborul a keblére ... Két árnyék összeolvadt.

A szoba elsőrtül ...

Az árnyékember leborul a porba és sir ...

Ha egyéb hasznunk nem lesz ebből t. Szerkesztő Ur, hát talán elérjük azt, hogy az uborkaszegő egyhanguság, legalább egy napra, kisorsozókatól olvasmányainl derüljön fel.

Ha pedig kárba vesztet volna a fáradság és a kitűzött határidő alatt egyetlen levelezőlap sem érkezne a szerkesztőséghez, nos akkor az se baj! Mohácsnál több is veszett, mint az a tinta, melyet én most a papírral megittattam.

És ha nincs másképen, akkor marad minden a régiben! Ezentul is drága pénzen vesznék a piaczon keveset, a nagy talák helyett pedig adunk az asztalra kicsikét; így azokat legalább nem kell Karlsbadba menni a gyomorajukat orvoslani.

HIREK.

— **A bajai alkotmányvédő bizottság megalakulása.** A passiv ellenállás kimondásával egyidejűleg — mint már közöltük — egy 18 tagból álló alkotmányvédő bizottságot is választott a bajai törvényhatóság. E bizottság a héten alakult meg, előnkül il. petőfi Szendrői Lipót kir. tanácsost, alelnökévé Rajk Aladár dr. országgyűlési képviselőt, és Allaga Ottó ügyvédet választotta meg.

— **Halálözlet.** Mély gyász érte dr. Ladányi Mórt, városi közoktatóink igazgató főorvosát. Édesanyja, özv. Löwy Jakabné szül. Grünfeld Anna csütörtökön délután, hosszú és kínos szenvedés után, életének 85-ik évében végelgyengülésben meghalt. A köztisztelőben állott matróza végtestessége f. hó 14-én, pénteken délután ment végbe, nagyszámu közönség részvétele mellett.

— **Bajai tanítók a zentai tanító-kongresszuson.** Az orsz. iv. tanítóegylet bácsmgyei köre e hó 3-án Zentán rendes közgyűlést tartott, melyen igen sokan vettek részt. Az ülést hétfőn reggel a zsidó templomban ismertetésel előzte meg, melyen Schweiger Armin főrabbi szép alkalmi beszédet mondott. Azután a Tisza-kávéháza mentek, ahol dr. Fleisch Miksa ügyvéd, iskolaszéki elnök a zentai hitközség nevében lelkes beszéddel üdvözölte a megjelenteket. Majd Erdős Jakab bajai polg. iskolai igazgató, az egylet elnöke, tartalmas felszólással nyitotta meg az ülést. Novoszel János, a megyei ált. tanítóegylet nevében üdvözölte a kártársakat. Toch Zsigmond bajai polg. iskolai tanár a közönséges és tisztes törlekőrök értekezett általános érdeklődés közben, Bodrogi Ignác zentai tanító pedig a hittan tanításáról tartott előadást. Ezután megalakították a tisztikart. Elnök üdvözöl Erdős Jakab bajai igazgató, jegyző pedig Stricker Simon bajai tanító lett. Este 8 óra körül bankett volt, melyen sok szép felkötözött hangzott el. A tisztek sorozatából Erdős Jakab pohárköszöntője emelkedik ki; eszmeazagad és gyönyörű nyelvezettel előadott beszédében a zentai hitközségre emelte poharát. Dr. Fleisch Miksa zentai iskolaszéki elnök zajos tetszés közt Erdős Jakabot éllette. Novoszel János az iv. tanítókat köszöntötte föl. Csajági Bernát kulati tanító szép beszédében a felolvasókról emlékezett meg, Dr. Csillag Károly szabadkai ügyvéd és szerkesztő humoros felszólalásban Günsz rabbira írtette poharát. A látogatott tanítógyűlés nagyban növelte a bácsmgyei zsidó-tanítóság között a kártársi együttérzést.

— **Meqyénk tanfelügyelője a tudóviszesekekről.** Arról értesülünk, hogy meqyénk kir. tanfelügyelője, Griff Nikáz, meleghangu, szép fölívást intézett a megyebeli tanító karhoz, melynek figyelmele ajánlja, hogy a József kir. herceg szanatórium Egyesületnek azt a szép elhatározását, hogy ingyenes ágyalapítvány létesít a most és az ezután fölállandó szanatóriumban a beteg tanítók és azok családtagjai számára, a tanítósgának háival és a viszont való segítés élnék érzésével kell fogadnia. A mi megyebeli tanítóinknak mindent el kell követniük, hogy a szegénysorsú tudóbetegek jóvoltáért, visszazsendő egészségért megalakuló országos liga minél nagyobb, minél hatalmasabb legyen. Ezt pedig a tanítók erőteljesen szolgálhatják, ha minél többen gyűjtjük egybe a maguk működési helyén a tagokat. A magunk részéről is a legmelegebben hívjuk föl tanító karunk figyelmét a tanfelügyelő lelkes szózatára. Arról van szó, hogy évi két, vagy négy koronás áldozatra egy ilyen szép célzért a jó szivek kapacitálhatók-e? Nincs kétségünk abban, hogy ha tanító karunk zivert és szép ügy meqyerte, ők igen sokat tehetnek. Készséggel nyitjuk meg lapunk hasábjait, hogy e téren az érdemet elismerjük.

— **Megható utikaland a baja — szabadkai vonalon.** Megható uti kalandot beszéltek el a csütörtök déli vonattal Szabadkára érkezett bajai utasok. Csikeria és Szabadka között az egyik őrház közvetlen közelében hirtelen megállott a vonat és az utasok rémülten ugrottak ki a kocsiöböl asztalra, hogy a vonattal valami baj történt. Csodálatos látvány tárult ott szemek elé. Az utolsó előtti kocsi alól a vonatkísérő személyzet egy síró gyermeket húzott elő. Az első kocsi áthaladt a pizeny, ahig három éves gyermek fölött, akinek az isteni gondviselés különös őrködése folytán semmi komoly baja nem történt. A pályárdit tegetett ugyan a mozdony elé, de mivel a mozdonyvezető nem vette elég korán észre a sinek közt jázó gyermeket, aki a közeli tanyákról való volt, a mozdonyt nem állíthatta meg

a kellő időben és a gyermeket a vonat elűtötte. Az utasok örvendezve vették körül a szerencsésen megmenekült fiúcskát, aki csakhamar magához tért és azután szüleivel vittek vissza.

— **Egy bajai divatárusnó szerelmi tragédiája.** Megrendítő öngyilkosság történt kedden délután Baján. Egy szép, ifjú leány vetette el magát az életet, mert azt hitte, hogy ez neki teher. Meleg Amália, egy husz éves szép leány, kedden délután kiment a Dunához és a magyar hajózási r. t. állomása és a csatorna torlorkolatánál egy dereglyéből a Duna hajjai közé vetette magát. A leány a habok között nyomtalanul eltűnt. Az öngyilkosnának két fiú volt a szemtanója, de mire ezek segítségét hívtak, Meleg Amália már megszűnt élni. Az öngyilkosság állítólagos oka az., hogy egy fiatal ember udvarolt neki, de a fiu anyja nem egyezett bele a házasságba. Lapzártakor vesszük híret, hogy a vizebelül leány hulláját ugyanazon a helyen, ahol a folyóba ugrott, megtalálták. Tegnap temették nagy részvét mellett.

— **Vesztett kutya garázdálkodása.** Vesztett kutya száguldozt végig vasárnap a városban és öt bajai embert megmárt. A kutya a nap folyamán a város utcáin valóságos hajtóvadászatot rendeztek. Űzőbe vették csendőrök, rendőrök, katonák és polgárok. Hosszas, izgatott üldözés után sikerült a vesztett kutyát egy kapuban lelőni. Amig azonban ez sikerült, a kutya megmarta Bandzsi István huszártisztezt, Árpás Kálmánt, Tossenberger Mihályt, Fenyő Róza cseledeányt és Lacsnó József 18 esztendő inasgyereket. A megmártakat még aznap Budapestre szállították a Pasztor-intézetbe.

— **Műhimzési kiállítás városunkban.** A Singer Co. varrógépi részintársaság Baján, a városi polgári fiúiskola terméiben (tanítóképződével szemben) ingyenes műhimzési kiállítást rendez, melyre felhívjuk t. a közönség figyelmét. A kiállított tárgyak, melyek a Singer Co. világhírű gyár által feltalált varrógépeken lettek előállítva, Chicgő, Páris, Berlin és Budapestben a közönség által legnagyobb elismerésben részesültek. A kiállítás f. hó 17-től 24-ig tart szabad bemenet mellett.

— **Végzetes csónakázás a bajai Dunán.** Sztrilich Árpád és neje, továbbá Brenner Julia óvónő és Halász József meghaltak e hó 11-én kibéreltek egy csónakot a Dunán, hogy majd azon fognak bejönni a város alá. Evezésre megfogadták Lebovits Ferenc és Ribár Sándor molnár-inasokat. A két inas guszolt, míg Halász a kormánylapátot kezelte. Egy darabig minden jól ment, de csak addig, amig a víz sebesebb rohanó árja el nem kapta a ladikot. Az ár egy pillanat alatt a kikötő hajó-hídjához vágta a csónakot. Halász kétségbejette kiáltott az inasokra, hogy vegyék ki az evezőt; de már késő volt: az evező mindkét fiut a Dunába vetette. Lebovits a hajóhíd alá került s ott lelke kora halálát, míg Ribárt kimentették a vízből. Lebovits hulláját tegnapelőt találták meg.

— **Hazaifias szabadkai szabó.** Valamelyik megyei lap egyik e heti híresége bizonyítékát szolgáltatja annak, mint választja el a fenségese a nevetességéről csak egy lépés és mily elhibázott dolog, a mindénáron való hazafiaskodás. Olvassuk csak el nyugodtan az erre vonatkozó következő kis híreséket: „A mostani kormány egyik tagja, évek óta Schaumburg Gyulánál, a „kiváló ízlésű” szabadkai szabónál dolgoztatott. Még tavasszal is itt rendelt ruhákat, melyeket Schaumburg el is küldött az akkor még méltóságos urnak. Ma újabb megrendelést kapott Schaumburg Gyula a most már kegyelmes miniszter úrtól. Két könnyű nyári ruhára van szüksége a miniszter urnak, melyeknek gyors elküldését kéri Schaumburg Gyula szépen megköszönve a rendelést és arra kérte a miniszter urat, hogy rendelkezjen máshol ruhát, mert ő még pénzért sem hajlandó ruhát küldeni a Fejérvári-kormány egyik tagjának sem. Ha az összes hazafias magyar szabók így tennék, a miniszter urak által nem ruhát sem kapnának.” — Igazán: Diletté is satyram non scribere! A mi szerény véleményünk az, hogy az ilyen mindénáron való hazafiaskodást csak a t. szabóiparos ur zsebe fogja megbánni és nem tesztünk szolgálatot egyáltalán a nemzeti ügynek az ilyen szofizmak terjesztésével.

— **Zombor is csendőrséget kap.** Végre a sokat vajudó zombori körendészet is jobb viszonyok közé kerül; csendőrséget kap Zombor. A mostani rendőrlétszámból el lesz törölve 16 lovas és 11 gyalogos rendőr. A rendőrségi szolgálatot teljesíteni nem bíró csendőrök helyett pedig a szolgálatok elvégzésére megmarad 14 gyalogrendőr, egy őrmester, a kiltőzbesztés teljesítésére pedig 4 lovas rendőr. A rendőrlétszámból állás szintén megmarad. A költségeket a város akként vállalja magára, hogy a fizetendő rendőri szolgálati díjat, 30324 koronát, a kincstárnak fizeti. A csendőrségi létszám szaporítását azonban semminemű befejtésel nem vállal magára. A város belterületén egy járárórmester, 2 őrsvezető és 26 csendőr fog örködni a közbiztonság felett. A csendőrség tanyája a régi csendőr-laktanya leendő, amelyet a város tartozik felépíteni. A régi katonai kórházból altszaki lakást építenek, amelyet a csendőrség bérszegg ellenében fog lakni. A befejtés, beruházás stb. összesen 16856 korona 94 fillérre kerül a városnak, amelyet 10 éven keresztül kamat nélkül törleszt a város.

— **Csőd.** Schwarz Mór helybeli bökerekedő ellen a szabadkai kir. törvényszék csődöt nyitott. Tömegegnokok dr. Valentin Emil ügyvéd. — **Mojzes** Mária bajai divatárusnó a bécsi hitelügyletnél fizetésképtelenségét jelentett.

— **Elvesztett és megkerült bajai gyermekek.** Hat gyermek eltűnését jelentették egyszerre a héten a rendőrségen. Porban játszódo külsővárosi kis fiúk szüleiik nagy rémületre elcsatangoltak, estére azonban, mikor már a rendőrség a langszorgosabban kereste az eltűnt gyermekeket, maguktól hazamentek.

— **Hírek az egyházmegyéiből.** Fátth Ferenc Hájósról Ujvidékre, Godó László Nagybaracsáról Martonosra, Kuczka Péter Martonosról Nagybaracs-kára kápláni minőségben áthelyeztettek. — Az újművészek a következő helyekre küldettek káplánoknak: Anisics Jenő Bácsra, Berecz Kálmán Bácsföldvárba, Evetovics Péter Dunokra, Jungert Péter Bácskertesre, Kazinczy Imre Melykutra, Müller Fülöp Hájósra, Pukovics Ferenc Melykutra, Probojsevic Antal Bácsalmásra.

— **Zenés képviselőház.** A parlamentárismus klasszikus hazájában, Angliában sarjadt ki az eszme, hogy a szegény honatyi veretjések gondjain többek között egy kis muzsika is könnyítsen a képviselőházi ülések alkalmával. Egy ir képviselő, akinek nagy gyakorlata van obstrukciók rendezésében, szeretne, ha a napirendbe egy teljes zenekar rendezéses működéset is fölvennek. Érre nézve már konkrét javaslatot is terjesztett a házelnökség elé igaz van. A parlamenti ülések színházi jellegűből valóban csak ez az egy mozzanat hiányzik. Pókok, érdekes párbeszédűk, izgalmas drámák, kacsagató bohózatok, érdeklődő közönség dolgában a képviselőházi ülések semmivel sem maradnak el a színházi előadások mögött. De mit ér mindez, ha a hangulateltelt egy lenyeges eszköze: a zene száműzve van a honboldogítás palotáiból!

Tessék csak elképzelni, mennyivel hatosabb lenne egy beszéd, ha nyomban utána tura zenditene rá a banda. Vagy a patika-jogosítványokban utazó Nessi Pál egy-egy szonoklatát milyen stilszerűzen vetnék be a „János vitéz” következő akkordjai:

Mint az ég gyertya foygok,

Azt mondják, hogy beteg vagyok,

Beteg az én szívm tája,

Nincsen annak, nincsen annak — patikája.

És milyen híven tükrözhetné vissza például a Lengyel Zoltan okvetlenkedő köpködése nyomán keletezett indulatokat egy jól keresztültit macskazene!

A dicső koalíció egyik-másik alakjának dialdalmóros szereplését végül milyen kitűnően illusztrálna a „Nem megyünk mi innen el” nota!ja! És így tovább. Londonban kezdik érezni ennek a szempontnak a jelentőségét, ami kiváló parlamentáris érzésre val. S hogy utanozandó a többi parlament, ha ezt a reformot életbe léptetné, az a világ legelső és mintaszerű képviselőházával szemben majdnem bizonyos.

— **Postagyakornoki állások.** A kereskedelmi miniszterium most hirdet pályázatot a postánál betöltendő ötven gyakornokjelölti állásra. Ezen állásokra érettségi vizsgát tett ifjak pályázhatnak. A folyamodványhoz az érettségi bizonyítványon kívül érkelési és orvosi bizonyítvány mellékelendő. A pályázat alá bocsátott állásokat a posta- és távúra vezérigazgatóság fogja betölteni és a fölveti gyakornokjelöltek közül 40-en a budapesti, 10-en pedig a zágrabi posta- és távúrátszkepző tanfolyam hallgatására fognak bocsátatni. A sajtóküzleg irt és szültesít, orvosi, érkelési és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények, a már közszolgálatban állók felettes hatóságuk, a közszolgálatban nem levők által pedig az illető főszolgabiro, illetve polgármester utján, folyó évi július hó 20-ig a posta- és távúra vezérigazgatóságánál Budapestben nyújtandók be.

— **A lekopaszott bohém.** Pitykós bohémember lép be a napokban a borbélyhoz.

— Borotváljon meg!

A borbély belekezd a munkába, de lehanyatlak a vendég álla: A mester felemeli a vendég fejét. De csakhamar ismét lekonnyul az álla.

— Kérem, kiált fel a borbély, ilyen módon nem tudom megbortóvalni, ha nem tartja fenn a fejét!

A pitykós ember nagyot néz, aztán mélan szól: — Hát nyirja meg a hajamat. És ismét lecsigszeszt a fejét.

— **Szabó a magyar parlamentben.** A szeptember 15-én összülető Háznak már egy újabb érdekes tagja lesz: Misoga Sándor polgári- és katonai szabómester személyében. Rákzkeve városáé az uttórés „dicsőség”, ez az első kerület az országban, mely iparost küld a parlamentbe. A rákzkevei kerület három jelöltje közül Barta Ferenc és Misoga Sándor kaptak legtöbb szavazatot és így fölvalasztásra került volna a sor, amely e hó 15-ére lett kilttve. Barta azonban egy közlegyűlése hiteltelenségét lemondó nyilatkozatot küldött a megyei központi választmányhoz és így a tegnapi választáson Misoga egyhangu mandátumhoz jutott. Misoga Sándor javakorabeli férnu, aki az érettségi vizsga letétele után adta magát a szabómesterségre, amivel már atyja is foglalkozott,

— **Morza egy miniszterelnöki ebédről**
Széll Kálmán beszélte el ezt a történetet. Mikor miniszterelnök volt, egy ifjú ellenzéki képviselő folyton ott settenkedett körülötte, abból a célból, hogy kiterjeszkedjen Szélltől egy meghívást valamelyik miniszterelnöki ebédre.

Mikor aztán látta, hogy már semmiképpen se fogul, többször így kiáltott fel a képviselőházi folyosóján:

— Én ugyan nem mennék el a Széll Kálmán ebédjére! Engem ugyan hiába hívna meg ebédre Széll Kálmán!

Ez aztán a fülebe jutott Széllnek. Hadd legyen meg az ifjunak az öröme — meghívta ebédre.

Ebéd után azonban így szólt hozzá:

— Tudod-e, hogy járt Vas Gereben Kerkápolyal?

— Nem tudom.
— Hát úgy járt vele, hogy egyszer odament Kerkápolhoz és azt mondta neki: »Ugy tudom, kedvelmes uram, hogy én még nem ebédeltém nálad.« — Kerkápoly erre így felelt: »Én még többet tudok. Én azt is tudom, hogy nem is fogsz nálam ebédelni!«

Az ifjú képviselő mosolyogva hallgatta végig a krónikás adomát, de mielőtt megharagudhatott volna érte, Széll hozzátette:

— Ezt az adomát ebéd előtt elmondani: sértés. Ebéd után: vicc.

— **Uj anyós-viccz.** Kohn urat nyaralás közben értesítik, hogy anyósa meghalt. Kohn ur erre a követezőket táviratozza vissza:

»Fölbonzcolni, megégetni, kettős érczoporsóba zárni. Sicher ist sicher.«

Prielle Kornélia szerelme.

— Lélektani motívumok. —

Nini, megszületett az új Petőfi. Hogy az irodalom terén már itt van-e, de még bizonytalan, de a Prielle Kornélia szivéből már megérkezett. Ezt jelenti legalább az az eljegyzési hír, melyszerint a Nemzeti Színház »örökifjú« színésznője s Petőfi Sándor egykori menyasszonya, a fehérhajú, búbajos mosolyú, Prielle Kornélia, jegyet váltott egy Rozsnyai Kálmán nevű fiatal íróval, akit eredeti, sőt lehetne mondani, bizarr egyénisége folytán sokan a magyar Wilde Oszkárnak neveztek. Hol az az elfásult lélek, az az ernyed idegrendszer, mely e csodásan rendkívüli szerelem elgondoltára izgalomba ne jönné? A menyasszony 80 éves, a férfi harmincz, a nő művésznő, az ifjú költő, az egyiknek multja visszanyúl a nemzeti ébredés hajnaliborosa hős-korszakába, a másik talán megfogja alapitani a magyar szellemi és lelki élet modern angol-görög korszakát. A nyárs-polgári ész talán nem tartaná őket egymáshoz illőnek, de hogy is érhetne fel a dóre korlátoltság a természet csodás kombináló hajlamának minden szépségéig. Szabadság és szerelem, zengte Rozsnyai Van der Hoske Kálmán elődje. S ez azt is jelenti, hogy ha két sziv egymásra vágyik minden akadályon, a rosszmaguk gyonyulódásán s az erény-örök szornylüködésén keresztül is egymásra találának. Az a nő, aki egykor Petőfi Sándor ölelését érezte s az az ifjú, ki a halhatatlanságban talán szintén ölelni fogja a lángelkű költőt, e dicő szent-kettősség imádatából merít erőt az egymásvágyásra. Szabadság és szerelem, ez az a szent-kettősség, melynek prófétája Petőfi volt s mely, ime, buzgó hűvértalait a nyolczavéves művésznőben és a harminczéves költőben.

Amit eddig irtam, talán némileg gunyosan hangzik, pedig egy igen komoly s ez eset daczára is megálló tételnek az alkalmazása s ha két ember szereti egymást, legyenek egymáséi. A kor- vagy rangkülönbség az ő dolguk. Végre is a tarsadalom oly mely beavatkozása az egyének életébe, hogy szerelmük tárgyának megválasztásában is korlátozza őket, nagyon is veszélyes volna. Ha tehát már egyszer meg van az ilyenfajta bizarr szemlélet — most már nem a legjabbról szólok, — akkor hadd tombolja ki magát. Mivel azonban az ilyen szerelem a leginkább esetben egy nemes értelemben vett, igazi »Wahlerwundtschaft«, hanem rendszeren az egyik fél érzékenység s a másik szellemiségén alapuló vagyonszerzési művelten, nagyon ritkulin fognak az ilyen szerelmek, ha a vagyonkezelés joga a meggyöngyült elméjű és akaratu egyénekéről életvitel. Amiképpen létezik a kiskorúsg jogi fogalma s némi — bár persze nem tökéletes — védelmet nyújt a kiskorú gazdagok számára a női és férfiszélmásokkal szemben, épp így érvényesíteni, létesíteni kellene a tulorkorúsg fogalmát, mely az öreg embereket védné meg a szerelem s az élet tengerének kalózaitól. A gondnokság alá való helyezés, a kiskorúsági nem teljesíti ezt a hivatást, mivel rendkívül s így megelégedő voltaknál fogva csak a már beállott veszedelem ellen alkalmazhatók s rendszeren botránny idéznek elő. A tulorkorúsg jogéletbeli fellépése ellenben azt jelentené, hogy minden bizonyos kort, mondjuk a hetven, sőt a hatvan évet elért ember eo ipso gyermeknek, azaz koraoltatón — és vagyon-rendekezesi joggal bírónak tekintessék. Hisz e korban tényleg a legtöbb ember már gyermek. Hogy mily áldásos volna ez az intézkedés más tekintetben is, azt csak az öreg emberek öreg, korlátolt, maradi gondolkodásának politikai irodalmi és általában közéletbeli

káros szerepléséből érthető meg a maga teljességében. Képviselőnek például hatvan éven túl épp oly kevésbé szabadna valakinek lennie, mint ahogy huszonnyévi év alatt nem szabad. Minden közhivatal, sőt a magánvagyon kezelése is imiggy épp úgy egy felső korhatárhoz kötnének, mint ahogy egy alsóhoz kötvén van. Így aztán az agg emlek nem árt-hatának se a társadalmi fejlődésnek, se önmaguknak. Persze az is kérdés, hogy érdemes-e a mai társadalomnak nagy vagyonnal bíró degeneráltjai megvédeni az elfajultságból elő női és férfiszélmásoktól? Mert hogy ezek a szerelmi varjúkarmok közé kerülő öregek legtöbbször elfajult, beteg szervezetek, ez kétségtelen. Talajdonképpen az ilyen bizarr szerelmek tehát össze is illeszk. S mintegy jelképei is a mai társadalmi rendnek, melyben a vagyon folyton csak a szélmárosság, a paráznaság és semmittevés közt cserélődik s majdnem sohasem jut a munkának és az észnek.

Az általánosítás egyre szélesedő hullámgyűrűi elterítették a Prielle-ügyről. Visszatérve ehhez, itt, szorosan magához a művésznőhöz, egyet kell még megjegyezni. A művésznő mostani — nem erkölcsi — élettani életvédelésében nagy része van annak a lelkiismeretlen és együgyű sajtó-szokásnak, mely színésznőkkel szemben nem ismer dicséret-korlátokat, alsó és középfokokat, hanem csak superlatívusok vad, megdondolatlan túlzásait, ami a színésznőket rövid időn belül meg kell, hogy foszja az ítéletüktől. Prielle Kornélia hetven év óta olvassa, hogy ő örökifjú, tizenöczéves, maga a tavasz és a bájoság, hogy az idő vasfoga nem fog rajta, sőt minél kevésbé volt ez igaz annál határozottabban hangzott az fülebe. Csoda-e, hogy végre is elhitte? Mert erre van legalább legújabb szerelme. A természeti törvényeknek alá nem vetett nőket magasztalták s valóban a természeti törvényeket megcáfolóan lett szerelmes. Szegény színésznők! Annyi maszlagot nyelnek, hogy még nyolczavéves korukra se képesek kijozanodni.

— p. — n. — sz. — n.

N y i l t t é r .*)

Köszönetnyilvánítás.

Édesanyám elhalálózása alkalmából a részvét oly számos tanújelével találkoztam, hogy azokat külön-külön megköszönnöm lehetetlen.

Ép ezért fogadják mindazok, kik jöleső részvétüket irántam nyilvánították, ez uton a magam és családom hálas köszönetét.

Baján, 1905. július hó 15.

Dr. Ladányi Mór.

Borivőknek a bor keveréséhez!

A díjgo érepsé
közömbösíti
a bor savanyúságát,
íze kellemesen pezsgő.
Nem festi a bort.

*) Az e rovathon közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

S P O R T.

Nagy atlétikai verseny Palicson.

A »Bácska« szabadkai atlétikai klubnak ma, július 16-án Palicson rendezendő országos atlétikai versenyére a résztvevők nevezéseiket beküldötték. Valóban magas színvonalú és imponáns lesz a »Bácska« versenye, amit különösen bizonyít a versenyen résztvevők nagy száma egyrészt, másrészt pedig az, hogy a benevezettek között a legjobb erőket foglaltatnak.

Nevezéseiket beküldötték a következők:

1. 100 yardos siktutása: Somody István, Gruber Gyula, Kéményi Ernő, Holics Rezső, Péchy, Koller Ferencz (Baja), Muszin Ernő.
2. Diszkosz dobásra: Szilberleitner József, Kozla András, Strausz Gyula, Csorna Kálmán, Radó Artur, Horvátoics László, Banga Sámuel, Dánér Béla, Gruber Gyula.
3. Magasugrásra: Dr. Gőnczi Lajos, Somody István, Kéményi Ernő, Koller Ferencz (Baja), Mamuzits István, Dánér Béla.
4. 400 m. futásra: Nagy József, Holics Rezső Mátrai István, Tóth István, Mamuzits István, Pentszky László, Penningt Gusztáv, Gruber Gyula.

5. Rud-ugrásra: Rázsó Ferencz, Szabó Kálmán, dr. Gőnczi László, Kiss Imre, Dánér Béla, Kazár Emil, Mamuzits István, Koller Ferencz (Baja), Ognyanov Szvetozár.

6. Súlydobásra: Rázsó Ferencz, Szilberleitner József, Kozla András, Strausz Gyula, Csorna Kálmán, Radó Artur, Horvátoics László, Banga Sámuel, Bodonyi Sámuel, Váradi Imre, Tóth István, Gruber Gyula.

7. Távolugrásra: Somody István, Csorna Kálmán, Kéményi Ernő, Nagy József, Dánér Béla, Kozla András, Koller Ferencz (Baja), Gruber Gyula, Muszin Ernő.

8. Gerelyvetésre: Csorna Kálmán, Radó Artur, Kozla András, Deák Gyula, Gruber Gyula, Mátray István.

9. 1 angol mf. futásra: Szilberleitner József, Nagy József, Tóth István, Mátray István, Penningt Gusztáv, Hegedűs József, Petonszky László.

A nagyszabású atlétikai versenyre számosan rándulnak át Palicsra Bajáról is.

Szerkesztői üzenetek.

Pola néni boszorkánysága. Nem közölhető, mert nem úgy meg a mi mértékünkét. Verset pedig egyáltalán nem adunk ki, csak aktuális krónikát. Kéziratát — mint tapasztalhatta — nagyon szívesen látjuk mindig, de ezuttal, akár a jövő számára, jobbat kérek.

Csuka Mariska urhölgy, Magyarkanizsa. A fázczarovnának oly bőséges »Kanizsa-tránsz«, hűszó hallgatása igazán érthetetlen előttünk. Levél meggy. Őszinte, változatlanul szívesen üdvözlöt.

Biró János Szabadka. Kéziratát őszintén köszönjük. Közönségünk élvezettel olvassa a hangulatos tárcákat. Kollégialis üdvözlöt és kézsorítás.

A B. F. U. vezérékírójának. Tanácsokkal a bajai szabadlevélnek el vannak látva, és az Ön hazafini receptjeit nem veszik be.

A B. F. U. riportereinek. Milyet megnyitja a magasabb tanfolyamot az iránylatból, rögtön beiratkozik szerkesztőségünk egész személyzetére. Süssen tehát, mert égnék a vágtyól, hogy Öntől tanuljunk irni.

KÖZGAZDASÁG.

Az iparkamara július havi ülése.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara július hó 11-én tartotta meg e havi teljes ülését, Szarvady Lajos elnöklötte alatt.

Az ülés tárgyalásairól a következő tudósítást vesszük:

Szarvady Lajos elnök az ülést megnyitván, mindenek előtt melyen átértett, kegyeletes beszédben emlékezett meg arról a súlyos és fájd vesztéséről, mely a kamarát megdöbbentően érte nagy érdemű titkárnak, Kulinyi Zsigmondnak f. évi június 6-án történt elhunytával, aki páratlan sokoldalú, munkás életének legjavát, csaknem 15 évi időn át, sohasem lankadó lelkesedéssel, példaadó kötelesség-érzettel és nagy tudással szentelte a kamarának és akinek társadalmi, irodalmi és publicisztikai munkódé egyaránt mely nyomot hagyott országzertre. Az elnökség erről külön gyzáslapon értesítette a kereskedelemügyi miniszteriumot, a társakamarákat, a kerületbeli hatóságokat és a rokonnintézményeket, koszortul helyezett az elhunyt titkár avatására, és úgyzvegy a kamara tagjai testületileg kondoleáltak és ugyancsak testületileg jelentek meg a temetésen is, melyen résztvett, a rokonnintézmények kiküldöttjein kívül, Szeged város egész társadalmá is.

Szabó Gyula másodtitkárnak a kamara tisztikara kegyeletét is kifejező emlékbeszéde uton elhatározta a teljes üls, hogy az elhunyt titkár elvélhetlen érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti, erről a gyzásos üzevegyt és családját külön értesíti és hogy Kulinyi Zsigmond arcképét a kamara ülés-teremben való elhelyezés céljából megfesteti. Végül köszönetét fejezi ki a kamara jegyzőkönyvében azoknak, akik a gyzászet alkalmával részvétüket nyilvánították.

Az előlki jelentések során tudomásul vette az ülés a kereskedelemügyi miniszter leirátát, melylyel a kamara által is hangoztatott kívánságnak megfelelően felhivattak az árvaszékek, hogy a gondozásuk alatt lévő árvasz ipari foglalkozásra való terelődésre törekedjenek. Azonlők örvendetes tudomásul szolgált a kereskedelemügyi miniszternek a kamara közbenjárására tett azon intézkedés, hogy a Szeged-Budapest közötti forgalomban két új vonatösszeköttetés létesítetett olylők, hogy egyrészt a Szegedről d. u. 5 óra 15 perczkor induló és eddig Kecskeniggy közlekedő vonat ezental Budapestig fog jární, másrészt a Budapestről 6 óra 45 perczkor Czegledén át Szolnok felé közlekedő 6102 sz. gyors-teher vonat csatlakozásúal Czegled és Szeged közötti új gyors-tehervonat közlekedése állítotat be a menetrendbe, mely a budapesti postát déli 1/2 12 órára hozza Szegedre.

Megállapította ezután a teljes ülés az elhunyt titkár özvegyének nyugdíjgnyéjét és a közös bizottság javaslatára a nyugdíjszabalyzat értelmében járó 2400 koronára helyett, az elhunyt titkárnak páratlan ügybuzgó, eredményes szolgálatával szerzett érdemei elismerésül, évi 3000 koronában állapította meg az özvegyi nyugdíjat.

A kamara ezt követően a megüresedett titkári állás betöltése tárgyában olylők határozott, hogy egy 15 tagu bizottságot küldött ki, melyben az elnökön és 2 alelnökön kívül 4—4 iparos és kereskedő, szegedi

beltag és 4 kültag vesz részt azon megbízással, hogy ezen bizottság készítse elő a titkári állásnak akár előléptetés, akár pályázat, akár pedig meghívás útján, való betöltéséről szóló javaslatot.

Vörös László kereskedelemügyi miniszternek a tárczája átvételéről szóló értesítést tudomásul vette a kamara és oly értelmű választ határozott el, hogy a kamara készséggel tesz eleget a törvény-szabta kötelelességeinek.

A teljes ülés tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter leiratát a kamara 1904. évi zárszámadásának jóváhagyásáról és azonkép tudomásul vette a 600 koronás külföldi utazási ösztöndíj-pályázat eredményéről tett jelentést.

A máv. szegedi üzletvezetőség kérdésére ki-mondta a kamara, hogy a Zomborban felállítani szándékolt vasúti szállító hivatal létesítését a kereskedelem és ipar érdekei szempontjából indokoltnak nem tartja.

Pártoló véleményt fogadott el a kamara Szta-pár községnak a hetipiaczaira állatfölhajtás engedélyezését kérő folyamodására.

A nagyváradi kamarának az önnálló vámterü-let megvalósítását sürgető, valamint a magyar er-dezségi egyesületnek a métermértékeknek, a fake-reskedésben való kötelező használata érdekében tett fölterjesztését, mely utóbbi egyezik a szegedi ipar-terület által egyidejűleg sürgetett kívánsággal, a kamara hasonszemlémmel fölirattal támogatja.

A soproni kamara átiratát, mellyel pártolni kérte az építőmesterek ingatlan átírási illetéked-vezményt kérő fölterjesztését, a teljes ülés tudomá-sul vette, mert a kívánságot jogosultnak és teljesít-hetőnek nem tartja.

Azonkép tudomásul vette a kamara a magyar szőlős-gazdák orsz. egyesületének az alkoholelles mozgalom ellen szervezkedést kérő átiratát is.

Több ipartestület tanonczmunkakiállítása segé-lyezésére egyenkint 50—80 korona segélyt, a szegedi pinczériskola támogatására 200 korona és a zentai iparosifjak segély pénztárának alapjára 50 korona támogatást szavazott meg a kamara

Végül bejelentette az elnökség, hogy a kamara Évkönyve elkészült és e hó közepe táján fog a nyomdából kikerülni és hogy a kamara a szokásos nyári szünetre való tekintettel, ha csak rendkívüli viszonyok ezt nem szükségelnék, szeptemberig nem tart ülést.

Egy modern

üzlethelyiség

a volt Schlieszer-féle házban **augusztus 1-ére** bérbeadandó, valamint a **Szent Antal-utcza** 30. számú **ujjonnan átalakított**

lakó-házam

azonnal eladó.

Wagenblatt Ferencz
festékkereskedő.

Minden könyvkereskedés útján kapható dr. Müller orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent, díjjal kitüntetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmentesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért levélbélyegben.

Röber Kurt, Braunschweig.

Pályázati hirdetmény.

A »Bajavidéki Takarékpénztár R. T.«-nál gyakornoki minőségben, kezdő fizetéssel alkalmazást nyer egy felső keresk. iskolát végzett ifju. Pályázatok Ertl József urhoz Bajára czim-zendők.

A „Bajai Hirlap“
könyvnyomdájában
egy szedő- és könyvkötő tanuló
felvétetik.

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK.

Ingyenes műhimzési kiállítás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget és b. vevőinket értesíteni, hogy

július hó 17—24-ig, a városi polgári
fiuiskola termeiben

eredeti SINGER varrógépeinken

előállított

műhimzésekből kiállítást

rendezünk.

A himzési technika minden fajtájából mutatunk be saját személyzetünk által készített himzéseket, amelyek szíves megtekintésére a t. közönséget ezen-nel meghívjuk.

Belépti-díj nincs!   Vételkényszer nincs!

Tisztelettel

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság.

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK.

Szabadalom.   **Bagaria-molypapír** **Szabadalom.**
Szélesség 120 cztm. **Meter 50 fillér.**

legjobb, legtisztább és teljesen biztos molyóvöszer. Mindenütt kapható.

Detsinyi Frigyes, Budapest

V. Marokkói-utca 2. A Fekete kutyá-hoz.

Hölgyeim!

Gyönyörű fehér, üde arczbört lehet elérni a világhírű **BARCSAY-féle Szegedi Orgona-crème** használatával.

Mindenemű arcztisztatlanságot, **pörsenést, sömört, májfoltokat** varázsszerűen eltüntet. Pár napi használat alatt még korosabb egyéneknél is

bájos, üde, ifju arczszínt

kölesönöz, amit számos elismerőlevél bizonyít

Egy tégely ára 1 korona.

Orgona-szappan elősegíti az arcz fehérségét és hamvas színt. Ára 70 fill.

Orgona-hőlgypor fehér, rózsá és crém színben. Ára egy doboznak 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Barcsay Károly gyógyszer-tárában Szegeden.

Baján kapható: **Dr. Makray László** gyógyszer-tárában.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabadalmazott viharmentes

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs III., Hauptstrasse 120.

saját házában.

Kívánatra ingyen próba: mintakönyv prospektus.

Főraktár **W A G E N B L A T T F E R E N C Z** festékkereskedésében Baján.

Kronsteiner-féle új zománcz. **HOMLOKZAT-FESTÉKE** hatóságilag védve. Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczozott, csak egyszerű mázolás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállítja csisz. és kir. uradalmak, katona- és civilintézőségnek, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolesőbb festék homlokzatokra, helterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. Egy négyzetméter ára 2 $\frac{1}{2}$ kr. M e g l e p ő eredmény. Homlokzat-festék, viharmentes, mészen oldható, 49 minta olaj-
o o o festékkel azonos. Kilogramma 12 kr.-tól följebb. o o o

Kora reggel odaér minden vidéki város vagy helységbe

„MAGYAR HIRLAP“

független politikai napilap.

A MAGYAR HIRLAP naponként szenzációs, gyönyörű arczkép-illusztrációkat ad.

Minden hónapban küldünk előfizetőinknek egy

Érdekesítő regénykötetet ingyen.

A Magyar Hirlap öfzetésiel ára

Havonként	2 kor. 40 fillér.	Félévenként	14 korona
Negyedévenként	7 kor. — fillér.	Évenként	28 korona

Egyes szám ára 8 fillér, vidéken 10 fillér.

Mutatványszámot bárkinek küldünk egy hétig ingyen és bérmentve, ha eziránt hozzánk egy levelezőlappal is fordul.

MAGYAR HIRLAP kiadóhivatala V., Honvéd-u. 10.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, ÍRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A BAJAI HIRLAP KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, úgy mint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és díszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők. Ügyszintén azok a legkedvezőbb részleffizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolesőbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolesőbb áron vétetnek fel.